

SZEMELVÉNYEK JANUS PANNONIUS VERSEIBŐL

Takáts Gyula fordításai.

EGY ROSSZ KÖLTŐRE

Míg te dalolsz, Gryllus, hallgatnak a tücskök a pusztán.
Bár berekedne a szád, s zengne a pusztai dal.

A KIKÖZÖSÍTETTRE

Tiltja az Egyház, hogy veled érintkezzen a hívő.
Senki se jár veled és tiltja az asztalod is.
Márkusom, hát ide hallgass, hogyha parancs kötelezne,
akkor is elfutnék asztalod s arcod elől.

FARKASRA, A HAMISKODÓRA

Jól emlékszem e, ílykép szolt a görög szava egykor:
Mást hordoz Leucon, s mást Leucon szamara.
Farkasom! Ejjhát, minthacsak illene rád is e mondás,
mert az eszed mást hord, mint ami nyelveden ül.

BIRKÁSRA

Nincsen olyan föld? És a fejetlen faj, mese lenne?
Nézz Birkásra, legott sziklaszilárd a hited,
mert feje oly pici, hogy már megközelíti a nullát,
s képzeld hozzá még, semmibe nulla az ész.

SZAMÁR-BESZÁLLÓ

Ó, utazók, rakjátok e helyt le a terheteket, mert
ím az írás biztat: — Itt a szamár-pihenő.

LÖRINCHEZ

Lőrinc, félsz a haláltól? Lőrinc hasztalanul félsz.
Nem ment sem Platon, sem Epikur igaza.

GALEOTTOHOZ

Mily szeretet fűz hozzád? Válaszolom, ím Galeottóm:
Bár ifjabb vagyok én, halni előbb akarok.

RÓMA

Phyrgia üszkeiből, nézd, mennyre ívelt a mi Rómánk,
mint húnymet hamvaiból, napba repült a madár.
Ám, míg a Főnix újraszületve is akkora, mint volt,
nézd, ilyen lángján szétfeszül újra egünk.

POLYCARPHOZ

Hála, szerencsésen hazatértél déli utadról.
Légy üdvöz, kit az ég oly kegyesen segített.
Am még kedvesb lenne, ha házam utadba kerítnéd,
s nem fárasztana el téged e csepp utazás.
Ó, ha ölelve egész nap leshetném szavaidból
hosszú utadról a hírt s cifra kalandjaidat.
Hogy s mint mennek a dolgok szép Ausonia földjén?
Városok? Emberek? És, minden amit te akarsz.
Hogyha a csalfa remény nem csalja a vágyamat, akkor
véled egész Rómánk tér a szívemre megint.

A HAJÓKAZÓ VINCÉRŐL

Megbámulva Velencét, mit sem sejtve viharról,
Vince lovag büszkén ím a hajóra felült.
És miután agya forgott s gyomra gyakorta kiloccsant,
s nagy, puha hájait is kékre zötyölte a fa,
így szólt, nyögve a parton: Többet sem cipel ily dög,
melynek a kantárját pont a farára kötik.

SEVERUSRA

Pompás mód bizonyítja ime könyved,
mint vessük meg a hírnév csalfa fényit.
Am jól van, de ha pajtás, a dicsőség
oly hitvány, ahgyan bizonygatod, hát
mint történt, hogy a laptetőn neveddel
harsog a minium festék lobogva.

A SZŐLŐRŐL

Nemcsak eszik, de iszik, szőlőt ki szemezget a töről,
hogy Ceres enged, lásd, Bachusom, itt az a perc.

GUARINUSHOZ

Olvasgatva a könyvemet, így szóltál Guarinus:
— Nem tanítottam ilyent. — Ime, bevallom, igaz.
Mesterem, erre te nem tanítottál. Am amiből ez
sarjadt, kérdezem én: — Nem te vetetted e azt?

AMIKOR MÁTYÁST KIRÁLYYÁ VÁLASZTOTTAK

Hogy Mátyást a magyar pajzs hármas ívére emelték,
szép hollója ekép szóla a csőre között:
— Eddig apád lobogó, nagy zászlai hordtak emelve,
s most a keresztnek helyt, ime repesve adok.
Ámha kegyedből a mester szára alatt helyet adna,
mindennél ragyogóbb lenne királyom e kegy.

A TÁBOROZÓ BALAZSNAK A LAZBAN FEKVŐ JANUS

Míg te Balázs cifrán lakozol most tábori traktán,
és oda sem fittyentsz, bőgjön a kürt szava bár,
énmagam addig lázba heverve, vacogva tünődöm.
Tétlen félelem ül és a halál szívemen.
Érhet e ily sors távol a harctól egy fagarast is,
hogya a béke ölén tiltja a sors, ami szép?
Hogyha veled lennék most és a pogányt riogatnánk,
nem citerázna szívem úgy ahogy itt remegek.
Itt a gyanakvó sejtés reszket minden izemben.
Ott a mezőn látnám, mint közelítget a baj.
Míg ti, ha kedvetek úgy jön, méritek össze a kardot,
engem a láz tüze tart s kényire, kedvire ráz.
S túrnöm kell a csapást, jajj! Ám ti ügyelve a harcban,
csak mosolyogtok, amint száll tovazúgva a nyíl.
Jajj, a betegnek a sorsa keserves, nyög elesetten,
hejj, biz a fürge legény csak letiporja a bajt.
Míg ti a harcok ölén is gyakran jókat alusztok,
nékem egy óra kevés, annyira sem jut időm.
Csillagos íve alatt heverésztek a mélytűzű égnek.
Játszva fecsegték, mert sáncotok árka kerít.
Táncol a kocka, az érc-sisakból habzik a nektár,
vaskos, víg dalokat zengtek a lángok előtt.
És ha hanyatlik a csillag s rablott, jó pecsenyékkel
dobra feszült a gyomor, nyögve ledóltók a fűn.
Igy telik olykor egész hónap körötökben, a zsákmány
gazdag ölén a csapat még fizetést se kíván.
Bíz a betegnek a sorsa, ha mondom, szörnyű keserves,
lázteli ajkától elfut a must íze is.
Hozhatják a szakácsok, nyelvemen elsavanyodnak,
minden jó falatuk felpanaszolja nyelem.
Ablakomat zsalu védi, a napsugarat kirekesztve.
Fulladozom s orvos tiltja a friss levegőt.
Tagjaimat nyöszörögve emelgetem ágyam ölén, már
poszka, soványka vagyok. Bőröm a csontra aszott.
Paplanomat lehajítom s fölhúzom újra sietve.
Hús, üde szendergés nem simogatja szemem.
Mégis, bármi nehéz is a sorsunk: Óhajom ennyi:
küllöző kocsiján hozzon az égi sugár,
s én kancsóm felemelve, köszöntselek újra Balázsom.
Fénylő márványkő hirdeti majd e napot.